

Отже, можна сказати, що багато в чому рівень мотивації студентів до навчання залежить від викладача та правильного розуміння ним мети навчання, правильного використання методів навчання, застосування тих форм педагогічного спілкування при яких, рівень мотивації студентів до навчання досягав би найвищих позначок.

Хоча не можна повністю відмовлятися від монологічної форми. Вона вже існує і на певному етапі розвитку особистості та при викладанні (наприклад лекції) потрібна не менш ніж діалог, тому доцільніше використовувати їх сумісно не застосовуючи ту чи іншу окремо, тоді це буде плідне педагогічне спілкування, спрямоване на співпрацю та взаєморозвиток.

Список використаних джерел:

1. Битянова М. Ситуация общения // Еженедельник «Школьный психолог» № 17, 2001.
2. Заброцький М.М. Педагогічна психологія : Курс лекцій. – К. : МАУП, 2000. – 100 с.
3. Орлов Ю.М., Творогова И.Д. Шкуркин В.И. Стимулирование побуждения к учению. – М., 1998 – 119 с.
4. Столяренко Л.Д. Педагогическая психология Ростов н/Д., «Феникс», 2004 – 544 с.
5. Якобсон П.М. Психологические проблемы мотивации поведения человека. – М., 1969 – 317 с.

Давидченко І.Д.

викладач,

Комунальний заклад

«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

ФОЛЬКЛОРИЗМ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Метою статті є розглядання фольклоризму як засобу формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Фольклоризм (від англ. folk-lore – народна мудрість, народне знання) – наявність фольклорних елементів у літературному творі. Усна народна творчість або – складова художньої культури народу, його неписана словесність. За своїм змістом і характером поширення та функціонування усна народна творчість тісно пов'язана з різними ділянками побуту, є складовою народної традиційно-побутової культури [5]. Фольклоризм проявляється на різних функціональних зрізах: через сюжетне запозичення, введення у текст окремих фольклорних мотивів чи образів, символічне переосмислення фольклорних міфологічних першоелементів. Виділяють такі основні етапи освоєння літературою фольклору: стилізацію, психологічну інтерпретацію фольклорних мотивів, переосмислення народної міфології. У контексті розвитку світової літератури простежується певна закономірність домінування в різні епохи того чи іншого типу фольклоризму.

Термін «фольклоризм» запропонував французький фольклорист ХІХ ст. Поль Себійо для означення різноманітних занять і захоплень фольклором (у житті, мистецтві тощо). В. Гусев у словнику наукової та народної термінології

«Східнослов'янський фольклор» зауважує, що особливого поширення в світовій науці термін набув з середини 1960-х років переважно для позначення «вторинних», «неавтентичних» фольклорних явищ (відтворення фольклору на сцені, в художній самодіяльності, фольклорні фестивалі тощо). В науці встановився диференційований підхід до фольклоризму: розрізняються «комерційні» форми фольклоризму (як елемент «індустрії туризму») та «продуктивні» форми фольклоризму як органічний процес адаптації, трансформації і репродукції фольклору в суспільному побуті, культурі та мистецтві [1, с. 406–407].

Уснопоетичне художнє слово супроводжувало людину з її першопочатків, з часів виникнення мови. Воно увійшло в життя і побут як один із засобів задоволення притаманної людині потреби у прекрасному і як органічний компонент її вірувань та світоглядних уявлень. За своїм походженням воно таке ж давнє, як і примітивні наскельні малюнки первісної людини чи предмети побуту з різноманітними орнаментальними прикрасами.

Регулярні записи творів усної словесності почалися лише у XVIII–XIX ст. Тому багато архаїчних верств фольклорної традиції втрачено. Але збережений матеріал, що записаний пізніше, багатий численними змістовими, образними елементами глибокої давнини. У різних жанрах фольклору, особливо обрядового, казкового, дослідники простежують відгомін побутово-звичаєвих відносин родового ладу, історичних подій. Найбільшою мірою твори фольклору відображають важливі події, характерні аспекти, явища суспільно-політичного і соціального буття, побуту народу, його переживання, настрої, сподівання саме того часу, коли ці твори збиралися, записувалися з живого народного побутування [4].

Для фольклору властиві усна форма поширення і передача між людьми способом безпосередньої комунікації. Його функціонування пов'язане з обрядами, звичаями, трудовими заняттями, дозвіллям, він існує як вираз естетичної потреби і певних переживань та настроїв. У цьому процесі відбувається і власне творення фольклору. Воно бере початок від певних творчо обдарованих індивідуальностей, імена яких втрачені у минулому. Тільки в деяких випадках народні легенди чи писані джерела зберегли прізвища авторів поодиноких пісень. Однією з характерних ознак фольклору є анонімність, тобто втрата авторства в процесі побутування, що водночас є і процесом колективного творення – додавання «до чужого прекрасного свого кращого».

Варіантність як одна з головних ознак фольклору стосується всіх його родів і видів: віршових, поетичних і прозових, оповідних. Багатоваріантність фольклорних творів зумовлена і такою специфічною рисою народнопоетичної творчості, як імпровізаційність, тобто співтворчість у процесі виконання. Співаючи чи розповідаючи фольклорний твір, виконавець не просто повторює готовий текст, поетичні форми, а нерідко пристосовує їх до певної ситуації, події, додає своє – імпровізує.

Ще однією специфічною особливістю фольклору як засобу формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів є його усність – усна форма творення, побутування, синхронна і діахронна передача, тобто поширення творів фольклору в певний час і його різночасова передача від покоління до покоління. Визначну роль при цьому відіграє пам'ять. Саме в пам'яті носіїв фольклору, його індивідуальних і колективних виконавців фіксується весь багатоплановий обсяг фольклорної інформації, її сюжети, тексти, форми.

Отже, характерними особливостями усної народної творчості, що відрізняють її від інших ділянок народної культури і, зокрема, від такої спорідненої з нею сфери художньої словесності, як література, є усність і значимість пам'яті у творенні, побутуванні й передачі фольклорних творів, колективний характер народної творчості, а отже, й невизначеність індивідуального авторства – анонімність,

пов'язаність побутування і розвитку з певними народними традиціями, ustalеними стереотипами, естетичними нормами, формами тобто традиційність у поєднанні з поповненням у процесі виконання додатковими елементами – імпровізаційність, чим у свою чергу зумовлюється і така специфічна риса, як різноманітність текстів, мелодій більшості фольклорних творів – їх варіантність.

Залежно від розмаїття змісту і формальних ознак багатогранний і багатоплановий національний фольклорний масив класифікується за типами, родами, видами. Фольклор складається з двох великих підрозділів: поетичного (віршового), що найяскравіше виражений у пісенності, прозового, що об'єднує різні оповідні види художньої народної творчості: казки, легенди, перекази, усні оповідання, анекдоти.

Взаємодія фольклору та літератури – «це процес закономірний, але далеко не однотипний, – стверджує У. Далгат, – він має індивідуально-неповторний та історично послідовний розвиток» [2].

О. І. Дей, О. І. Зілинський, Р. Ф. Кирчів, Н. С. Шумада у праці «Український фольклор у слов'янських літературах» вирізняють три головні форми фольклорно-літературних зв'язків, які стосуються аспекту фольклоризму літератури (тобто процесу розвитку і художнього збагачення індивідуальної професійної словесної творчості на основі народної, колективної):

- ✓ засвоєння літературою своїх національних народнопоетичних надбань;
- ✓ використання фольклорних джерел сусіднього, спорідненого походженням, історією і мовою народу;
- ✓ опрацювання інтернаціональних фольклорних сюжетів та мотивів.

Автори стверджують, що друга із зазначених форм фольклорно-літературних взаємин знайшла у слов'янському світі найбагатший і найяскравіший прояв у зв'язках слов'янських літератур з українським фольклором. Зокрема, вони розглядають зв'язки українського фольклору з російською, польською, чеською, болгарською, білоруською літературами [3, с. 59–60].

Отже, фольклоризм можна розглядати як засіб формування лінгвокультуро-рологічної компетентності майбутні вихователів дошкільних навчальних закладів. Під «фольклоризмом» розуміємо всі варіанти впливу фольклору на літературний текст, вживаємо цей термін у найширшому значенні. Це може бути як свідоме використання народної поезики, стилістики, символіки, фольклорних мотивів, сюжетів у літературних творах, так і неусвідомлене автором наповнення тексту фольклорними елементами; як пряме цитування фольклорних творів, так і їхнє переосмислення; фольклорні ремінісценції, асоціації тощо.

Список використаних джерел:

1. Восточнославянский фольклор : Слов. науч. и нар. терминологии / Редкол. : К.П. Кабашников (отв. ред.) и др. – Мн., 1993.
2. Далгат У.Б. Литература и фольклор : теоретические аспекты / У.Б. Далгат. – М., 1981.
3. Український фольклор у слов'янських літературах : доповіді радянської делегації, V міжнародний з'їзд славістів. Дей О.І., Зілинський О.І., Кирчів Р.Ф., Шумада Н.С. – Київ, 1963.
4. Кутковець С.Б. Організація фольклорно-пошукової роботи / С.Б. Кутковець. – Початкова школа. – № 6. – 1996. – С. 24.
5. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К., 1997.